

Bijlage 4

Symptomen van de tweede orde

Zeker in het begin van het ziekteproces komen confabulaties* vaak voor. Het gaat om het opvullen van gaten in het geheugen met fantasie. Vraag je aan de persoon met dementie wat hij gisteren gedaan heeft, dan kan hij antwoorden dat hij boodschappen deed op de markt, terwijl je zeker weet dat hij thuis gebleven is. Stemningswisselingen komen erg vaak voor. De persoon met dementie kan plots beginnen huilen en een half uur later erg vrolijk zijn. Dementie kan ook iemands gedrag veranderen. Vaak worden bestaande karaktertrekken door de ziekte versterkt. Bij sommige personen met dementie zien we de persoonlijkheid veranderen. Bij mensen die bijvoorbeeld eerder een gesloten leven leidden, merken we plots een merkwaardige openheid en ontremming (bijvoorbeeld op seksueel vlak)¹.

*(*Confabulaties: Het opvullen van gaten in het geheugen met fantasie)².*

Gevoelens van angst en ontredde door de ervaring van verlies die deze ziekte met zich mee brengt, kunnen dan weer aanleiding geven tot agressie of *apathie**, tot achterdocht en verzamelwoede³.

*(*Apathie: Steeds minder initiatief nemen, het lijkt alsof de persoon geen interesse meer heeft in de wereld en de mensen om hem heen, lusteloosheid, gelatenheid. Bijvoorbeeld geen interesse in familiegebeurtenissen, het streeknieuws,...)⁴.*

Ook persevereren komt soms voor. Dit is het ogenschijnlijk zinloos herhalen van woorden, zinsdelen, handelingen of eenvoudige bewegingen. De persoon met dementie kan last

¹ Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, *Basisinformatie dementie*. Antwerpen-Berchem, Epo, oktober 2008.

² Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, *Basisinformatie dementie*. Antwerpen-Berchem, Epo, oktober 2008.

³ Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, *Basisinformatie dementie*. Antwerpen-Berchem, Epo, oktober 2008.

⁴ Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, *Basisinformatie dementie*. Antwerpen-Berchem, Epo, oktober 2008.

hebben van *hallucinaties**. Dit houdt in dat hij dingen ziet of hoort die er niet zijn: andere personen die hem kwaad willen doen, dieren in de tuin die er niet zitten, ...¹

(**Hallucinaties: Waarnemingen van zaken die er in werkelijkheid niet zijn, maar die als volkomen reëel worden ervaren*)².

*Decorumverlies** of het vergeten van fatsoensnormen is erg confronterend voor de omgeving van de persoon met dementie, zeker als men zich plots begint uit te kleden of ongepast gedrag vertoont zoals vloeken³.

(* *Docorumverlies: Verlies van gevoel voor de gebruikelijke omgangsvormen; verlies van uiterlijke waardigheid. Het gaat bijvoorbeeld om ongepast met de handen eten*)⁴.

¹ Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, *Basisinformatie dementie*. Antwerpen-Berchem, Epo, oktober 2008.

² Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, *Basisinformatie dementie*. Antwerpen-Berchem, Epo, oktober 2008.

³ Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, *Basisinformatie dementie*. Antwerpen-Berchem, Epo, oktober 2008.

⁴ Expertisecentrum Dementie Vlaanderen vzw, *Basisinformatie dementie*. Antwerpen-Berchem, Epo, oktober 2008.